

УДК 65.050

Студніцький І. – ст. гр. БМ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПЛАНУВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ

Науковий керівник: к.е.н., доц. Галушак О.Я.

Продуктивність праці – це продуктивність виробничої діяльності людини, кількість продукції, яка виробляється за одиницю часу. Є чотири різновиди одиниць вимірювання продуктивності праці: натуральні, трудові, вартісні та умовні. Натуральні використовують при обліку роботи в натуральному вираженні (тоннах, метрах, м³) за одиницю часу (рік, квартал, місяць, декаду, зміну, годину). Трудові одиниці дозволяють обчислювати витрати праці, показник, що обчислюється таким чином характеризуватиме трудомісткість робіт. Вартісні одиниці вимірювання продуктивності праці є узагальнюючими для всього обсягу товарної (валової) продукції підприємства. Умовні одиниці застосовують для вимірювання продуктивності праці при виробництві декількох видів продукції, при цьому зводять різноманітні види продукції до одного умовного, виходячи з певних властивостей продукції.

Продуктивність праці є динамічним показником результативності праці та ефективності виробництва, на який впливає низка факторів. Він має визначальне значення в розвитку окремого підприємства та в країні в цілому. Власники підприємств, наймані працівники та керівники повинні постійно шукати шляхи й результати підвищення продуктивності праці. Резервами зростання продуктивності праці є економія затрат праці під впливом дії тих чи інших факторів. Значну роль тут відіграє науково-технічний прогрес: застосування нової техніки, удосконалення систем машин, впровадження комплексної механізації, інженерних комунікацій, передових технологій та наукових розробок. Суттєвий вплив має організація процесу виробництва. Вона дає змогу знаходити найбільш досконале управління виробництвом, раціональні прийоми виконання: операцій та виявлення інших важливих чинників. Наукова організація праці охоплює значні потенційні резерви підвищення ефективності праці з мінімальними додатковими матеріальними витратами. Значний вплив має максимальне використання діючих потужностей, диверсифікація виробництва, скорочення втрат робочого часу та ін.

Підвищення продуктивності праці залежить і від соціально-економічних факторів, які пов'язані із кваліфікацією і освітою виконавців, формою власності, умовами роботи, застосуванням оптимальних режимів праці і відпочинку, психологічним кліматом у колективі, його згуртованістю і внутрішньо колективними стосунками. Адже кожен керівник чи власник прагне отримати максимальну користь при оптимальній чисельності персоналу, раціональному використанні робочого часу, найменших затратах та мінімальних втратах. Підвищенню продуктивності праці також сприяють удосконалення систем оплати праці, швидке відтворення робочої сили та розв'язання соціальних проблем.

Отже, питання підвищення продуктивності праці потребує системного підходу, тобто здійснення кардинальних змін в організації виробництва продукції, врахування впливу низки соціально-економічних факторів. Резерви підвищення продуктивності праці - це інтенсифікація виробництва, освоєння ресурсо- та енергозберігаючих технологій, удосконалення організації праці, мотивація праці через матеріальні та моральні стимули.